

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ
43

ISSN 1211-7250
ISBN 80-86023-36-2

BRNO 2002

Resumé:

Olomouc (Kataster Neředín, Bez. Olomouc), „Mýlina“. Ältere und jüngere Römische Kaiserzeit. Temporäre Lager. Rettungsgrabung.

OLOMOUC (k. ú. Slavonín, okr. Olomouc)

„Horní lán“. Doba římská, stěhování národů. Sídliště. Záchranný výzkum.

Na již známé lokalitě (popis výzkumu viz kap. Doba bronzová) byly objeveny tři fáze sídlišť ze starší a pozdní doby římské a z období stěhování národů. Tomuto sídlištnímu horizontu náleží celkově 190 objektů.

První fáze osady je datována do 2. poloviny 2. století, tedy do stupně B2. Toto sídliště má poměrně řídké rozmístěné objekty v JZ části zkoumané plochy (23 objektů). Náleží mu např. pět chat (2421, 3476, 3557, 3628, 3672), dvě rozsáhlá soujání a dvě jámové pece – nejspíše vápenky. Mělce zahloubené chaty orientované SZ-JV s rozměry 4-6x3-5,2 m mají uvnitř kúlovou konstrukci uspořádanou do šestiúhelníku. Ze zásypu chaty, popřípadě dílny kovotepce (obj. 3476), byly získány mimo keramiky i dvě desítky železných a bronzových předmětů: kovotepecké kladívko, kovotepecká kovadlinka (babka), nůž, zlomek nožnic, kování opasku, přezka, spona a římsko-provinciální importy – železný nůž s bronzovou hlavicí ve tvaru kříže, bronzový cvoček štítu, část perforovaného bronzového plechu ze skříňky atd. Tato osada patrně zaniká v období markomanských válek, s čímž by mohl souviset i nejnovější nález římského pochodového tábora v Olomouci-Neředíně, který je vzdálen asi 1,5 km od naší lokality (Peška/Šrámek v tisku).

Druhá fáze germánského osídlení (150 objektů) náleží pozdní době římské a počátku stěhování národů, tj. 2. polovině 4. století až počátku 5. století, stupňům C3 a D1. V tomto období dochází ke znovuosídlení prostoru obytné části starogeránské osady a jejímu rozšíření SZ směrem proti proudu podél potoka. Hospodářské zázemí vesnice je reprezentováno pěti vertikálními dvouprostorovými hrnčířskými pecemi umístěnými na okraji sídliště. Pece mají standardní konstrukci: topeniště kruhového půdorysu s pozůstatky destrukovaného roštu spojenou s obdélnou předpeční jámou krátkým kanálkem oválného průřezu s orientací SV-JZ (obr. 7). V zásypu pecí nalezená na kruhu točená keramika je totožná s nálezy ze sídlištních jam. V keramickém souboru převažuje šedá na kruhu točené zboží tzv. jirřkovičského typu nad hrubou v ruce zhotovenou keramikou. Obydlí, popřípadě přístřešky, reprezentuje deset mělce zahloubených zemnic s konstrukcí, která je totožná s chatami ze starší doby římské. Kromě těchto běžných chat se ve Slavoníně vyskytly i mělké

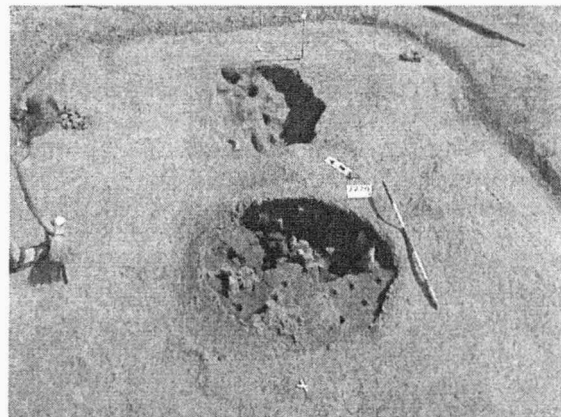
oválné, případně obdélné jámy s kúlovou konstrukcí a s centrálně umístěnou zásobní jámou. Snad se jedná o pozůstatky přístřešků nad některými zásobnicemi nebo přímo o skladiště či zásobárnu. Tento předpoklad je podložen nálezem celé keramické zásobnice uvnitř jednoho z těchto objektů. Z několika kumulací kúlových jamek lze v prostoru germánského sídliště vystopovat části půdorysů obdélných domů (struktura 10, 13, 15, 25; obr. 8). Kromě germánské keramiky byl na sídlišti nalezen např. stáčený náramek z bronzového drátu vyrobený v Panonii, dvě železné spony, drobný olověný oválný terčik s několika otvory, kostěný hřeben s omegovitou rukojetí, skleněné korálky, železné kopí a motyka.

Třetí, nejmladší fáze germánského osídlení se rozkládá v SZ části zkoumané plochy (17 objektů). Tato osada s keramikou typu Murga je datována do 2. poloviny 5. století, tedy do období stěhování národů. Největší část objektů představuje devět mělce zahloubených chat a přístřešků čtvercového případně obdélného půdorysu se dvěma, šesti, sedmi a osmi kúly rozmístěnými podél delších stran. Z těchto chat pochází mimo jiné i kolekce šesti třívrstvých kostěných hřebenů s rytou výzdobou. V hlíníku (obj. 1222) z tohoto období byla nalezena provrtaná římská ražba Constantia II. (337-361), která bohužel k přesnější dataci keramického souboru nepřispívá. Kromě několika zlomků keramiky typu Murga tvoří většinu keramického materiálu tenkostěnná, na kruhu vytáčená, dobře vypálená šedá keramika s krupičkovitým povrchem.

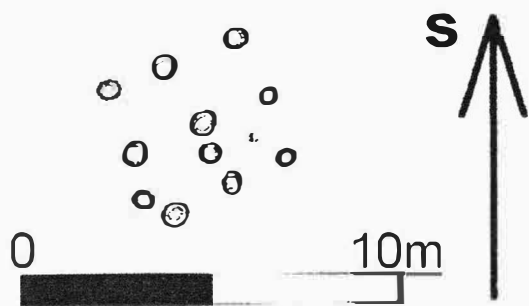
Marek Kalábek, Arkadiusz Tajer,
Vendula Prečanová, AC VM Olomouc

Resumé:

Olomouc (Kataster Slavonín, Bez. Olomouc), „Horní lán“. Ältere und spätere Römische Kaiserzeit (2. und 4. Jh.), Völkerwanderungszeit (2. Hälfte d. 5. Jh.). Siedlung, Rettungsgrabung.

Obr. 7. Olomouc, k. ú. Slavonín. Keramická pec z pozdní doby římské s pozůstatky roštu. Olomouc, Kataster Slavonín. Keramikofen der späten römischen Kaiserzeit.

Obr. 8. Olomouc, k. ú. Slavonín. Půdorys domu z pozdní doby římské (struktura 25). Olomouc, Kataster Slavonín. Grundriss des Bautes Nr. 25 der spätrömischen Kaiserzeit.

Obr. 9. Pasohlávky. Výběr germánské keramiky. Pasohlávky. Auswahl der germanischen Keramik.

PASOHLÁVKY (okr. Břeclav)

Z okraj katastru. Doba římská. Sídliště. Povrchový sběr.

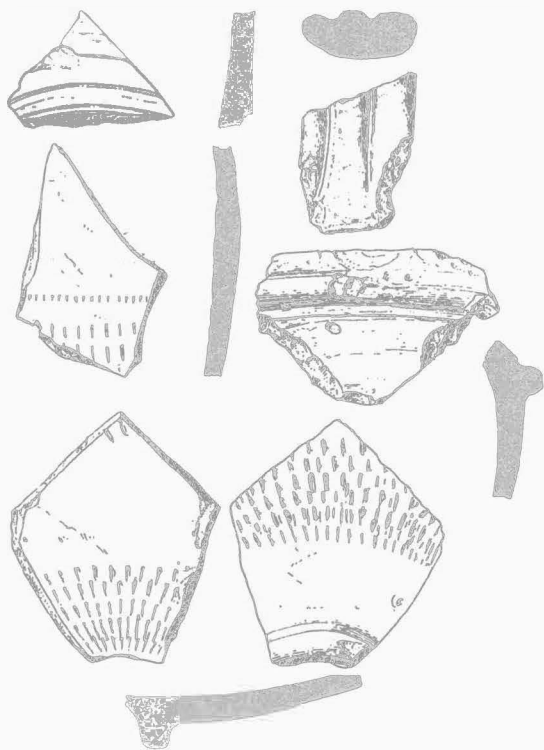
Povrchovým sběrem, který probíhal ve dnech 9., 12. a 19. 04. 2000, byly na katastru obce Pasohlávky nalezeny zlomky keramiky. Trať bohužel nelze přesně určit, protože lokalita se nachází na rozhraní poloh „Padělky“ a Dlouhé louky“ (srov. Jelínková 1987). Osídlení je z jihu ohraničeno státní silnicí vedoucí k Drnholci a k Brodu nad Dyjí a ze severu vodním kanálem ústícím do strouhy, která vtéká do Novomlýnské nádrže I. Nadmořská výška sídliště je přibližně 172 m. Prozkoumaná plocha je lokalizována na ZM 1:10 000, na listech č. 34-12-

18 a 34-12-19 souřadnicemi od Z a J s.č. vzdálenými 16:135, 476:134, 472:131, 483:118 mm.

Na sídlišti převažují keramické fragmenty z doby římské (srov. kap. Doba železná, Středověk a novověk). Na lokalitě bylo nalezeno 244 zlomků keramiky, z toho 169 výdutí, 61 okrajů, 11 den. 1 fragment cedníku a 2 ucha. Době římské náleží z nich 240 exemplářů. Na základě výzdoby na keramice lze germánské osídlení lokality datovat do starší doby římské, popř. do první poloviny 3. století. Výzdobu nese 47 výdutí s následujícími výzdobnými prvky: nízké oblouky, mřížkování, kanelování, nehtování (Droberjar 1997) (obr. 9).

Na sídlišti nalezená provinciální keramika je zastoupena v osmi exemplářích (obr. 10). Tento soubor obsahuje pět zlomků výdutí, z toho tři jsou zdobené, jeden zlomek ucha a dva zlomky den, z nichž jen jedno je zdobeno. Dva fragmenty lze přiřadit k malované keramice zdobené čárkovitými vrypy. Dvěma zlomky prstencových misek je zastoupena jemná šedá keramika. Doklady osídlení dokresluje nálezy mazanice a kančího klu, které nelze blíže datovat. Materiál bude uložen v Regionálním muzeu Mikulov.

Jan Jílek, FF MU Brno

Obr. 10. Pasohlávky. Výběr římsko-provinciální keramiky. Pasohlávky. Auswahl der provincial-römischen Keramik.

PŘEHLED VÝZKUMŮ 43 (2001)

Vydává:	Archeologický ústav AV ČR Brno Královopolská 147, 612 00 Brno E-mail: infor@iabrno.cz http://www.iabrno.cz
Odpovědný redaktor:	Doc. PhDr. Jaroslav Tejral, DrSc.
Redakce a příprava pro tisk:	Mgr. Balázs Konoróczy, Ing. Petr Škrdl, Ph.D., PhDr. Lubomír Šehel, CSc., Alice Del Maschio, Miroslav Lukáš
Jazyková úprava:	PhDr. Jan Balhar, CSc.
Na titulním listě:	Plastika medvěda z Pavlova (kresba J. Svoboda); letecký snímek Mušova a Pílavky (foto ●. Šedlo)
Tisk:	BEKROS
Náklad:	350 ks

© 2002 by the Authors.

All rights reserved.

AÚ AV ČR Brno, Královopolská 147, 612 00